

Kmetovalci!

Kmetijska družba je vaša zastopnica.

Kmetijska družba v Ljubljani je ustanovljena kot kmetijsko stanovsko društvo in kot tako ima dolžnost sprejeti kot člane vse kmetovalce. Vsak izmed njih je že radi lastne koristi dolžan postati njen član, razen tega pa pridobiti tudi svoje sosede za to. Članarina je itak tako nizka kakor pri nobenem društvu, ki izdaja svoje glasilo; znaša letno le 20 Din.

Največjega pomena za naše kmetijstvo je, da šteje Kmetijska družba čim več članov. To pa ne radi nje, ampak radi kmetovalcev samih. Če bo štela družba 40.000 članov namesto sedanjih 20.000, bo z mnogo večjim pritiskom lahko vplivala na oblasti in na zakonodajo kmetijstva in kmetijskega stanu.

Čim močnejša bo družba, tem preje bo tudi dosegla ideal naših kmetov, za katerega se že tako dolgo bori, to je zakonito uvaževanje njih stanu, oficijelno zastopstvo v kmetijski zbornici. Potem se le bo tudi naš kmet lahko rekel, da je enakopraven z ostalimi stanovi, ki imajo že davno svojo zakonito zastopstvo v stanovske zbornice. Dokler pa se sam ne bo briga za svojo družbo, tako dolgo tudi ne more zahtevati, da bi ga upoštevali merodajni činitelji.

To so razlogi, ki silijo kmeta, da pristopi kot član h Kmetijski družbi in pridobi tudi svoje sosede, da store isto. Samo v skupnosti je moč.

Pobiranje članarine za leto 1930.

Ker je posebno letos izredne važnosti, da je članarina, ki znaša le 20 Din, čimprej pobrana in doposlana družbi v Ljubljano, je Kmetijska družba pozvala vse načelnike kmetijskih podružnic, da nemudoma razglasijo kraju primernim načinom to nabiranje članov. Bodisi z razglasom pred cerkvijo ali v cerkvi, bodisi potem šole ali potem nalepljenih glasov, bodisi s pobiranjem od ude do ude, se naj kmetovalci pozovejo, da brez oklevanja plačajo članarino za leto 1930. Seznam članov obnem s članarino vred se mora doposlati Kmetijski družbi vsaj do 15. januarja!

Načelniki podružnic so dolžni sprejeti vsakega kmetovalca, pa tudi vsako drugo osebo kot člana Kmetijske družbe. § 5 družbenih pravil pa odloča, kateri izmed priglasičenih je redni, kateri izredni član.

Član Kmetijske družbe

Je lahko vsaka neomadeževana in samoupravna oseba, ki se praktično ali teoretično bavi s kmetijstvom.

Člani so redni in izredni.

Za redne člane, katerim izključno pristojni pravica glasovanja na zborovanjih ter aktivna in pasivna volilna pravica v društvene zastope, se sprejemajo le osebe, ki se dejansko bavijo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki, bodisi kot užitniki ali zakupniki posestev, od katerih je predpisana zemljarina, ter rede najmanj eno lastno govedo, in pa osebe, ki so dovršile z uspehom strokovno-kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živino-zdravniško visoko šolo, dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic.

Vse druge člane je smatrati za izredne člane (§ 5).

Podružnice.

Glavni odbor določa, kje naj se ustanovljajo podružnice. Ustanovitev podružnice je dopustna takrat, kadar ima šteti podružnica najmanj 20 članov.

Ustanovitev podružnice mora glavni odbor vsakakor dopustiti, če se priglasijo za podružnico najmanj 80 članov.

Podružnico je šteti za ustanovljeno, kakor hitro se je vršil ustanovni občni zbor in bil izvoljen odbor podružnice.

Podružnice, ki niso samostojne juridične

osebe, imajo nalogo, pospeševati napredek kmetijstva, skrbeti za sredstva v prospeh posameznih vrst kmetijstva, prirejati v svojem okolišu na svoje stroške kmetijske razstave, napravljati drevesnice in trtnice, dobavljati za svoje člane od glavnega odbora gospodarske potrebščine pod pogoji, ki se objavljajo v družbenem glasilu, ter uporabljati družbeno knjižnico. (§ 33.)

Podružnični odbor.

Redni člani podružnice volijo na občnem zboru iz svoje srede po predpisih § 28. do 32. pravil na tri leta odbor, obstoječ iz najmanj petih članov, kateri iz svoje srede izvolijo podružničnega predsednika in podpredsednika ter po potrebi tajnika in blagajnika.

Odbor je takoj po izvolitvi naznaniti glavnemu odboru.

Odbor vodi posle podružnice, upravlja za podružnico v imenu družbe podružnično premoženje, sklicuje občne zbornice in je njih izvršujoči organ. (§ 34.)

Gospodinja, stara resnica je, da se kot nekdaš se danes najbolje pere le s milom. Zavedajte se, da nobena stvar ne pere tako temeljito in poleg tega povsem neškodljivo kot milo. Da pa bo milo v celoti res izrabljeno samo za pranje, omeđajte vodo s navadno sodo. Ne pozabite tudi na to, da pri Vašem trgovcu dosledno zahtevate pravo terpentinsko milo »Gazela«. Napravite en sam poskus in uverili se bode, da govorimo resnico! 1298

Mörs — Meerbesk. (Nemčija.) Društvo svete Barbare je obhajalo dne 8. decembra god sv. Barbare. Zjutraj ob pol sedmih smo imeli slovensko sveto mašo s skupnim sv. obhajilom. Popoldne ob dveh smo se zbrali v dvorani g. Pitteria ter odšli v sprevedu z zastavo in godbo k popoldanski službi božji. Častivredni g. duh. svetnik rektor Hegenkötter nam je lepo pridigoval o sveti Barbari in o Devici Mariji ter pel litanije. Mešani pevski zbor pod izvrstnim vodstvom g. Rudolfa Povše je pel zelo lepo naše mile slovenske pesmi in marsikdo je mislil, da je v domači slovenski cerkvi. Zvečer ob šestih smo imeli družinski večer s skupno večerjo. Predsednik Lindiš je imel priložnost pozdraviti poleg našega priljubljenega g. Hegenkötterja tudi nemške župnijske duhovnike pod vodstvom g. župnika Schöllinga. Dalje tudi navzočega tajnika naše katoliške zveze gosp. Batiča iz Gladbecka, ki jako umno vodi našo slovensko pisarno. Godba in nastopi mešanega in moškega zbora so delali kratek čas, da so nam le prehitro takle ure. Vsem, ki so pripomogli k prireditvi kakor tudi vsem udeležencem srčna hvala! — Spročamo, da smo imenovali našega zaslužnega g. Hegenkötterja za generalnega predsednika slovenskih katoliških društev za levi reński breg. Bog ga živi še mnogo let!

Vurberg. Redko kdaj se slišijo novice iz našega, do sedaj tako mirnega Vurberga. A preteklo nedeljo, dne 15. decembra, so se dogodile reči, ki so pretresle celo župnijo. V nedeljo zvečer med šesto in sedmo uro je bil napaden Janex Breg od Alojza Lubec, ki mu je zadal s ostrim nožem na obeh rokah smrtno nevarne rane a k sreči je dobil pravočasno zdravniško pomoč v bolnici. Par minut po tem se je po isti poti vračal proti domu od svojih sorodnikov Franc Krepek, a kar nadomda se mu pridruži Franc Lubec, s katerim gresta nekaj korakov mirno se pogovarjajoč in kar naenkrat potegne Lubec dolg nož in zada Francu Krepek smrtonosne rane tako, da je po prevozu v bolnico v nekoliko urah umrl. Zločinca je že zadela roka pravice. Posledica podivjanosti je preobilo zavziranje te

strupene šmarnice. Pokojni je bil mirnega značaja in ni storel nikomur nikdar nič žalega. Svetila mu večna luč!

Puščava. Malo je bilo letos brati od nas v »Slovenskem Gospodarju«. Smo bolj sami za se in takih posebnih novic nismo imeli, da bi cenjene bralce res zelo zanimala. H koncu leta pa se zopet oglasimo, drugače bi kdo mislil, da smo vsi umrli, ker je v letošnjem letu smrti res mnogo kosila v naši župniji. Mnogo družin je obiskala ta neprijetna družica ter zapustila rane, ki se ne bodo kmalu zacelile. — Popravila pri farni cerkvi so se končala meseca oktobra. Zaenkrat se je popravilo najpotrebnejše, namreč streha. Cerkev je stara več sto let, zato bomo morali vsako leto nekaj popraviti, da se nam ne zruši. Romarji, ki to Marijino svetišče kaj radi obiskujejo, bodo nam gotovo po svojih močeh pomagali. — Pevski zbor, ki se je ustanovil lanske leto, jako pohvalno deluje pod vodstvom g. organista Josipa Krepek. Želeti pa bi bilo, da bi se še več fantov pridružilo, ker za našo ogromno cerkev je treba mnogo močnih glasov. Je dosti fantov, ki bi bili izvrstni pevci, pa imajo vse polno izgovorov za dobro svar. Po leti nimajo časa, po zimi je premrzlo itd. Seveda je treba poštvalnosti. Ako morejo dekleta zadostiti pevskim dolžnostim, zakaj bi fantje ne mogli. Ne manjka tudi pri nas, kakor menda povsod, ljudi, ki vedo o vsakem društvu kaj novega povedati. Na take sa pač ni treba nič ozirati, saj navadno pade senca nazaj na tistega, ki obrekuje. Tudi brezimna pisma so ponehala. Nadalje bi bilo želeli, da bi družine, ki se niso naročene na »Slovenskega Gospodarja« za prihodnje leto istega naročile. Ako se imenuje kmetijski list, potem si delavci in podnajemniki ne smejo misliti, da bi bil zato samo za kmeta. Priporočamo ga prav zelo vsaki družini in tudi posameznikom, ker je to res dober in cenen tedenski časnik. Tistih 32 dinarjev bo še vsak zmogel. Je vendar stokrat boljše kakor pa, če si kupi v nedeljo v gostilni za 32 dinarjev prav aitnega »mačka«. Ako hoče kdo pojasniti o naročbi, naj se obrne na dotičnega, ki ga že ima, rad mu bo ga vsak posodil. Položnice pa se dobijo v župnem uradu.

Šv. Marijeta ob Pesnici. Smo tako srečni s letošnjimi jesenskimi dnevi, ki so nam dali še lepo žetev na polju, lepo in celo v te dni trajajočo pašo, vmes le enkrat večjo poplavo Pesnice. Slabo smo pa odrezali z vinoko in prav ničevno s sadno letino. Skoraj do naše vasi nam je bivša oblastna samouprava naredila lepo cesto, kako bo z njo dalje in kaj bo z regulacijo Pesnice, tega ne vemo. — Letošnje leto je pri nas leto obletnice. Razen 70 letnice našega veleč. g. župnika in svetnika smo proslavili v decembru tudi 80 letnico županovanja g. Ivana Čepa, župana v Vosku in sicer tako-le: Dne 1. decembra smo po svečani službi božji šli v šolo, kjer je šolska mladina v lepo okrašenem razredu priredila proslavo ujedinenja. Učenci so nastopili kot govorniki, deklamatorji, igralci in pevci v bogatem sporedu, vmes je zapel tudi domači pevski zbor. Do solz so bili ganjeni poslušalci, katerim je radi velike udeležbe bil razred premajhen, posebno pri točki »Naš narodni mučenik Gortan«. Pojavila se je na večji gibljivi steni večja, črno obrobjena slika puljskih žrtov, padlih, oziroma v 30 letno ječo od Lahov obsojenih neodrešenih bratov, katerih grozno usodo je pojasnil gospod šolski upravitelj, — učenci in zbor pa so zapeli lepe pesmi. Po tej proslavi so jubilanta g. Čepa pozdravili gosp. Šuman kot zastopnik občine Vosek, ki je poklonila g. županu diploma imenovanja častnim občanom, potem ena učenka in gospod šolski upravitelj. Na obrazih občinstva je bilo brati, kako priljubljen je g. jubilar, ki je potem povabil svoje sosede in prijatelje na dom, kjer se je za občinske reveže nabralo 164 Din. G. Čepu še enkrat: Na mnoga leta naš dobri gospod župan!

Zgornja Bistrica pri Slov. Bistrici. V nedeljo dne 15. decembra smo spremili k večnemu počitku našega priljubljenega sosedu Franca Gunčar, ki je umrl v najlepši dobi svojega življenja, star komaj 48 let. Velikasten pogreb, kakršnih je malo med nami, je pokazal, kako priljubljen in spoštovan je bil. Udeležila so se ga tudi gasilna društva iz Slov. Bistrice, Zgornje in Spodnje Polskave in Frana kakor tudi množica občinstva iz Slovenske Bistrice ter polnoštevilno vsi občani iz domače vasi. Pokojni je deloval v prid občine dolga leta kot občinski svetovalec, več let županov tukajšnji občini. Bil je tudi načelnik in ustanovnik tukajšnjega gasilnega društva in odlikovan z zlato kolajno. V svetovni vojni se je bojeval kot narednik pri artileriji pri Dardanelah. Njegov stric preč. gospod župnik Jos. Gunčar mu je blagoslovil njegov grob. Tovaršiš gospod Podhraški se je z ginitivimi besedami poslovlil od pokojnega. Godba gasilnega mu je zasvirala žalostinko. Zgubili smo z njim dobrega in vzornega občana, sosedu in tovariša, rodbina pa predobrega očeta. Vsem udeležencem pogreba izražamo iskreno zahvalo. Bodi mu zemljica lahka. Njegovi rodbini pa prisrčno sožalje!

Špitališ pri Konjicah. Po daljšem odmoru nastopi zopet tukajšnje katoliško izobraževalno društvo v nedeljo po novem letu, dne 5. januarja 1930 s krasno ljudsko igro v petih dejanjih »Mala pevka«. Prijatelji lepe pesmi od blizu in daleč vladno vabljeni!

Krčevina pri Ptuj. Na novo leto se otvorijo pri nas nova gostilna. Ker poznamo gostilničarja gospoda Ovetko kot dobrega krčmarskega moža, vemo, da ta gostilna ne bo kraju v zlo, zato jo občinstvu priporočamo.

Negova. Skoraj neverjetna novica nas je presunila. G. Peter Sernec je umrl, kar ga je zadela 12. decembra v 62. letu starosti. Pokojni je bil skoro vse življenje skoro brez jeze, globoko veren in šaljive narave. Kdorkoli je bil s njim v pogovoru, se mu je naravnost prikupil. Pred vojno je bil večletni župan občine Ivačinci. Daleč naokoli je bil dobro znana oseba, kar je tudi pokazal njegov pogreb. Na stotine ljudi je korakalo za njegovo krsto. Pri grobu je bilo pretresljivo, ker se jokali žena in njegovih deset odraslih otrok, vnuki in vnukinje. Mislim, da ni bilo očesa brez solz. Bodi ti, dragi, zemljica lahka. Ostalim pa naše sožalje!

Svetinja. Tudi mi Svetinčani nismo prav zadnji. V nedeljo dne 8. decembra smo prav

žostojno proslavili praznik Brezmadežne. Pri sveti maši je sviral orkester. Kaj takega pa še ni bilo pri nas. In lepo je bilo, to moramo trditi tudi oni, ki nimamo bogve kako muzikalčnih ušes. Pri Brezmadežni je zadonel pod cerkvenim obokom prijeten bariton-solo, ki ga je pel g. G. Rakuša, bivši gojenec ljubljanskega konservatorija, vsem so drhteli ljubki zvoki prve violine, kateri so odgovarjali ubrano drugi instrumenti. Takrat so se marsikateri roke trdnaje oklenile rožnega venca in srce je poslalo s pevci vred mogočen slavošpev — Brezmadežni. Prav dopadlo se je faranom, ko smo videli tudi naše učitelstvo zastopano pri orkestru. Omeniti moram pohvalno tudi pevski zbor, ki se je, kakor je bilo videti, prav potrudil. Mlademu, nadarjenemu g. organistu pa ključemo: Le tako naprej!

Noriški vrh pri Kapeli. Tukaj je umrl Anton Bratkovič, mali popestnik, nečak č. gosp. Antona Bratkoviča, kaplana pri Mali Nedelji. Na karminah so pogrebi nabrali — razen za svete maše, kakor je ob takih prilikah v tukajšnjih krajih lepa navada — tudi še za novo bogoslovnico 51 dinarjev. Vsem darovalcem ljubi Bog povrni! Blagi pokojnik pa naj v miru počiva!

Sv. Marjeta nižje Ptuj. Proslava kraljevega rojstnega dne je bila tokrat združena s božičnim obdarovanjem revne šolske mladine. Po sveti maši se je zbrala vsa šolska mladež v okrašenem razredu, kjer je odigrala malo božično silko. Po mišni igrici pa je bila vsa šolska mladina obdarovana s pecivom in šolskimi potrebščinami. 56 najubožnejših pa je dobilo čevlje, obleko, perilo in drugo. To so vam bili veseli. Jasni in razsvetljeni so bili njihovi zadovoljstva vriskajoči obrazi. Misel in pobudo božični pa je dal tukajšnji učiteljski zbor, ki je s pomočjo mnogih drugih dobrotnikov lahko izvedel to človečansko delo. Priznanje! Vsem, ki so pripomogli k uspehu, pa najtoplejša hvala! Za vse pa velja: »Kadar si utrgaš od svojih ust, kadar si dobiš kos kruha s lačnim — si veliki! Tokrat je bil dan kraljevega rojstva res dan slabotnih, nabogljenih sirot — male deca, ki je našla mnogo, mnogo razumevanja, ko je plašno in s težino solze potrkala na dobra in plemenita srca...

Ormož. G. sreski načelnik v Ptuj je izdal za celi ptujski okraj veljavno naredbo, v kateri povdarja: 1. Vsako nespodobno obnašanje, govorjenje ali preklinjanje na javnem prostoru je strogo prepovedano. 2. Prepovedano je postajanje ljudstva na prostoru pred cerkvijo ob času, ko se služi cerkveno opravilo. 3. Prestopki teh odredb se bodo kaznovali s globo

še tako velikega pranja, kajti Schichtov RADION bo namesto Vas oskrbel polovico dela. Način je zelo enostaven in udoben:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplekniti.

Poskusite samo enkrat in uverili se bode, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

do 500 Din, odnosno s zaporom do 10 Dni. 4. V vseh gostilnah in kavarnah morajo lastniki, oziroma poslovojdje nabiti na splošno vidnih mestih listke ali desčice z napisom: »Ne preklinjaj! Ne govori nespodobno!« — Vsi dobro misleči ljudje s veseljem pozdravljajo to še davno potrebno naredbo. Saj je preklinjanje in najhujšega bogokletja in nesramnega govorjenja povsod preveč. Tudi imajo posebni mladi ljudje kaj grdo navado, da postajajo iz postopajo sunaj cerkve med službo božjo. Želimo le, da bi se povsod in od vseh te odredbe držale in izvrševale. K temu niso poklicani samo javni čuvarji naredb in zakonov, ampak vsi pošteni ljudje.

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Predgovor.

In ti, moj rod? Kjer sodijo usode,
Narodov se, tam glas se tvoj ne čuje.
Kdaj ti ponosno vodil boš narode,
Kdaj pride doba, da Slovan kraljuje?
Stritar.

Položaj slovanskih narodov na jugu že od časa, kar so se naselili v teh krajih, ni bil ravno najsijajnejši. Bila je sicer kratka doba, ko so bili svobodni in so imeli svoje kralje. A od vseh strani so prežali sovražniki na nje, ki so si hoteli podjarmiti te narode. Najhujši so bili od ene strani Turki, ki so pritiskali z vedno večjo silo na jugoslovanske narode ter jih imeli zaslužnjene več stoletij. Od druge strani pa se je razširjala moč Avstrije vedno bolj in kar ni prišlo pod turški jarem, je zgubilo svojo samostojnost pod avstrijskim orlom, ki je razprostil v znamenju nemškega duha vedno dalje svoje peruti.

1 Ti narodi, katerim še ni zamrl čut, da so bili nekdanj svobodni, pod svobodnim solncem, so prenašali svojo usodo le z veliko bridkostjo; ni tedaj čuda, da so se četudi v težkih okovih skušali otrestiti jarma tuje vlade, da bi prišli zopet do svoje svobode.

Tak pojav je tudi zarota Zrinjskega Frankopana in drugih zaveznikov, ki se je v svetovni in krajevni zgodovini obširno opisovala in se seve tudi različno presojala, večinoma pa s stališča, ki ga je zavzemala v tedanjem času avstrijska vlada napram tem možem, vsled česar je tudi ni osvetlila v luči prave zgodovinske resnice in nepristranosti, kar je ravno za zgodovinarja neobhodno potreben pogoj.

Založba Zrinjski-Frankopan ni nič drugega kakor odpor zoper brezobzirno nadvlado tujerodnih gospodov v prilog samostojnosti ogrske in hrvatske države, ki sta imeli neizpodbitno pravico do samouprave.

Odkar so Turki leta 1450. zavzeli Carigrad, je stala vsa Evropa zoper dednega sovražnika krščanskega imena. Glavni namen Turkov je bil, da si osvoje vse narode, zato so se tudi vmešavali v vse zadeve sosednih držav.

Naravno je bilo, da so nastali boji, ki so pri-

SVETOG

cerkvene vseh velikosti, naravnost voščene la, III in IIIa, silikane — KADILLO po najugodnejših cenah kupite v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU, KOROŠKA CESTA 3.

Ormož. Po polletnem, mučnem bolehanju je umrl v starosti 83 let dr. Alojzij Heiss, tukajšnji masni in okrožni zdravnik, od leta 1897 do 1919 tudi ordinarij bolnice križniškega reda. Pokojni je bil daleč okrog priznan in iskan zdravnik, ki je pod navidezno hrapavo skorjo skrival dobro in usmiljeno srce do bolnikov. Koliko dobrega je storil in koliko revev je zastopal ali le za neznatno plačilo zdravil, ve samo Bog. Saj je bil dr. Heiss nad 50 let zdravnik in še le nekaj tednov pred smrtjo je moral popolnoma pustiti toli priljubljen zdravniški posel. Če se je v boleznih le količkaj njegovo stanje zboljšalo, je vstal in vršil svojo dolžnost. Kot veren, prepričan in praktičen kristjan se je skrbno pripravljaj na smrt. — Spreved je ob asistenci 5 duhovnikov vodil preč. g. p. prior in deželni komtur Učak iz Ljubljane. Pogreba se je udeležilo izredno veliko ljudstva iz mesta in okolice. Ob odprtem grobu sta se poslovila od pokojnika g. prior,

ki je povdarjal njegovo vzgledno versko življenje in g. okrožni zdravnik in vodja bolnice dr. Hrovat, ki je opisal pokojnikovo vestnost in požrtvovalnost v zdravniški službi.

Laško. V nedeljo, dne 15. decembra po poznem svetem opravilu je priredil g. gozdni referent inž. Cerjak iz Krškega v hotelu Savinja predavanje o gozdarstvu. V dvorani se je zbralo precejšnje število kmetijskih posestnikov, ki so pazljivo sledili govoru. Gozdarstvo je važna kmetijska panoga v našem okraju, kjer so velikanski kompleksni zemlje, ki so nesposobni za vsako drugo rastlinstvo. Zato je gotovo potrebno, da se naš kmet tudi bolj briga za svoje gozdove s pravilnim zasajanjem in čiščenjem, in ne samo s sekiro in prekomernim izsekavanjem. Ljubezen, ki so jo gojili naši očetje in pradedje do gozdov, gojimo tudi mi. Saj so gozdovi kras kmetijskih posestev, kakor tudi panoga, ki je rešela marsikatero kmeto propada.

okoli mrliča. Oni, ki so se namenili udeležiti pogrebne slavnosti, toda so dospeli »na kraj žalosti« le bolj po naključju, zavzamejo prostor bolj oddaljen, odkoder izražajo sožalja. Eden izmed sorodnikov vzame za tem nekako godalo, »tam-tam« imenovano ter s slabim glasom opeva vrline pokojnika. Pri vsakem prestanku pridejo na vrsto govori sorodnikov in ostalih pričujočih. Po govori prične pevec peti glasneje ter udarjati s palicami urneje na godalo. Za tem začnejo sorodniki mrliča čimdalje bolj postajati veseli, dokler naposled ne vstanejo ter prično okoli mrliča plesati. Čimdalje tem bolj divje se vrte, kot ponoreli plešejo, dokler vsled utrujenosti ne počepajo po tleh. Strah prešinja človeka, morečega te črne postave, kako z izbuljenimi očmi in s tleskačnimi zobmi skačejo okrog mrliča pri zavijanju divje godbe, katere ni moči popisati.

Najbolj zanimivi so pogrebi pri Kitajcih. Na čelu koraka nekoliko godcev. Obleženi so v dolge svilnate halje, pokriti s klobuki, ki so podobni našim kročnikom. Godala so lesene trompete, cimbele in bobni, s katerimi muzicirajo, česar nihče na svetu ne razume. Za njimi koraka nekoliko revnih Kitajcev, nesoč motike in lopate; običajno se na Kitajskem grob ne pripravi vnaprej, ampak šele pri pogrebu. Vsakrteri ima tudi par raket, katere od časa do časa prižigajo z namenom, pregnati s tem hudega duha. Za njimi se vrste najete žene v platnenih oblekah, ki mrliča objokujejo. Tem sledijo trije ali štirje duhovni v oblačilih, ki so prepredena z zlatom in srebrom. Ti trosijo med potjo drobne rdeče papirčke, popisane z različnimi nauki vere. Verujejo namreč, da je sleherni duh zelo radoveden, in ko bo pobiral in čital za njimi te listke, bodo oni lahko že daleč. Papirčki imajo izpopolniti, česar se raketam ni posrečilo. Za duhovni neso krsto z mrličem. Rakev je slična navadnemu zaboju. Za trugo stopajo prijatelji in sorodniki, neposredno za njimi pa vdova umrlega s povešeno glavo in sklenjenimi rokami. Med potjo si odtrga kos bele tkanine, s katero ima glavo povito, kar znači, da za njo nima svet nikakoršne cene več.

Spreved se potoma parkrat ustavi, ob

Pogrebni običaji pri nekaterih narodih.

Kar se tiče navad pokopavanja mrličev, se narodi med seboj najbolj razlikujejo. V Evropi se ne razločuje bistvo pokopa. Skoro povsod vlada tihota, globoka žalost, ako mrlič leži na okinčanem odru in ga spremlja k grobu množica ljudi v slavnostnem sprevodu; ali pa, če neso navadnega delavca v naglo izgotovljeni rakvi brez vsakršnega slavlja. Tako n. pr. na Portugalskem, ako umre malo dete, se uprizarajo različne veselosti in se navzoči zahvaljujejo Bogu, da je dete vzel k sebi, dočim se ni imelo na sebi madeža greha. Na Irskem, če umre član nižjih slojev, se povežejo prijatelji in znanci k pogrebnim slavnostim. V največji sobi se položi mrlič nepokrit na klop, okrog prižgejo sveče. V posednih izbah in po stopnicah posedejo žalujoči po tleh, se razveseljujejo, pijejo, hlobudrajo, kadijo, in iz tega šundra je čuti tuintam objokovanje najetih žen. Njih govori so čimdalje, tembolj glasni, naposled aličijo skoro kričanju, a polagoma zopet umolknejo.

Toda ozrimo se v oddaljene kraje. Ako zbolí severni Eskimo ali pa, če vsled starosti opeša, se snidejo v njegovi sobi vsi sorodniki. Sprevidevši, da ni upati več na okrevanje, izvolijo izmed skupine odposlanstvo z nalogo, da revežu sporoči nje-

govo usodo. Tu ne pomaga noben ugovor. Sorodniki ne kažejo niti žalosti, niti sočutja in bolnik mirno zre v svojo usodo. Bolnika odneso na presto, mu porinejo v roko lok in puščico, katero mora s poslednjo močjo izstreliti. Kamor pade puščica, ondi mu izkopljejo še živemu grob, da zašijejo v kožo severnega jelena ter položijo v grob z lokom in puščico vred.

Hindustanci (v Aziji) na obrežjih Hoongleja donšajo bolnike, o katerih so mnenja, da morajo umreti, na obalo reke, in sicer tako blizu vode, da jih ob času narastla reka odplavi. Verujejo, da reka odnese to bitje naravnost v boljše življenje. Svoj čas so v Indiji, ako je umrl mož, njegovo ženo živo z njim vred sežgali, kar pa je danes po zakonih strogo prepovedano. Nedaleč od Bombaja (mesto s pristaniščem v Prednji Indiji), stoje takozvani »stolpi molka«, kjer so Parzi (potomci starih Perzijancev) svoje mrliča pokopavali. Na teh stolpih je znatno število železnih kaveljčkov in mrež, na koja obešajo trupla svojih sorodnikov, katera naposled služijo krokarjem v hrano. Kakor ti v življenju časte solnce kot najvišjega Boga, tako si tudi po smrti izvolijo, da bi jih solnce obsevalo in radi tega obešajo mrliča na te stolpe.

Prebivalci Nubije (v Afriki) posedejo

nesli nazadnje krščanskim četam sijajno zmago, katero so izvojevali 1. avgusta 1664. pri Šent Gotthardu v Prekmurju.

A avstrijske čete so bile tako izmučene, da se poveljnik Montecucculi ni upal dalje zasledovati Turkov, ki so imeli še dosti svežih rezerv. Vsled tega se ta zmaga ni mogla tako izkoristiti, kakor bi bilo za končni odločilni uspeh potrebno.

Avstrija je sklenila v Železnem gradu — Vasoár — s Turčijo mir, ki je povzročil nepopisno ogorčenje, kajti upanje otresti se turških pohodov je bilo s tem uničeno. Posebno nevoljo je vzbudilo dejstvo, da se je sklenil mir, ne da bi se posvetovala vlada s prizadetimi stanov. Osobito je bolelo Ogrje in Hrvate, da je pošiljal cesar brez dovoljenja deželnih zborov med nje nemške čete, ki so plenile, ropale ter mučile prebivalce.

To postopanje je bilo očividno kršenje ustave.

Med Hrvati in Ogrji na eni ter dunajsko vlado na drugi strani se je ustalila nezaupnost; kaj čuda, da so začeli misliti na to, da se otresejo nemškega gospodstva.

Najsposobnejši in najodločnejši, Nemcem toraj najnevarnejši mož, poln domoljuba, je bil hrvaški ban Nikolaj Zrinjski. Niemu ob strani je

stal brat Peter, pogumen mož, bogat in častiljzen.

Ker je imel Peter Zrinjski za soprogo Ano Katarino Frankopan, je stopil z obema v zvezo tudi Fran Krištof Frankopan, lep mladenič, krepak, bojevit.

Zveste zaveznike so dobili na ogrski strani v osebah ostrogonskega nadškofa Jurija Sippay, palatina Frana Wesselenya in grofa Frana Nadasdyja.

Velik vpliv je imela v tej zvezi soproga Petra Zrinjskega, Ana Katarina. Od narave krasne, velike postave, ognjevitnega pogleda, je bila nad vse ponosna, odločna ter pogumna. Iskreno je ljubila svojo domovino in zato je z vsemi sredstvi želela, pripomagati k temu, da se domovina otrese tujege jarma. Kadar je drugim upadel pogum in so bili ozkosrčni in omahljivi, je bila ona, ki je zopet vžgala v srcu omahljivcev pogum. Reči moramo, da je bila Ana Katarina Zrinjska duša cele zarote in je imela vse niti v rokah.

Ona je bila tudi tista, ki je pridobila častilhepnega, a omahljivega grofa Ivana Erazma Tatenbaha za to zavezo, ta pa je pridobil svojega prijatelja goriškega deželnega glavarja grofa Karla Thurna.

NA POLJANI — najboljša Meškova povelj je zopet na razpolago. Vsakdo naj jo še to tino prebere i Štane Din 25, vzana Din 36. Naroda se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.